

UZNÁVANIE ODBORNÝCH KVALIFIKÁCIÍ MIGRANTOV Z TRETÍCH ŠTÁTOV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Informačná brožúra

EUROIURIS

Táto informačná brožúra bola vydaná v rámci projektu **Podpora uznávania kvalifikácie, odbornej praxe a prípravy príslušníkov tretích krajín**, ktorý je financovaný Európskou úniou z Európskeho fondu pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín v rámci všeobecného programu Solidarita a riadenie migračných zdrojov.

Projekt implementuje občianske združenie EUROIURIS – Európske právne centrum.

EUROIURIS

www.migracia.euroiuris.sk

Autori: Milan Jančo, Lucia Mokrá, Michael Siman

Vydavateľ: EUROIURIS - Európske právne centrum, o. z.
Na Vřšku 6, 811 01 Bratislava
tel./fax: +421 2 5263 7992
e-mail: euroiuris@euroiuris.sk
www.euroiuris.sk

Copyright© EUROIURIS - Európske právne centrum, o. z.

Bratislava, november 2009

ISBN 978-80-89406-05-1

ÚVOD

Uznávanie odbornej kvalifikácie je pre migrantov prínosné v tom zmysle, že im umožňuje vykonávanie povolání v Slovenskej republike, ktoré podliehajú osobitným podmienkam (regulované povolania). Inštitút uznávania odbornej kvalifikácie je nástrojom, ktorý migrantom, ktorí získali odbornú kvalifikáciu mimo Slovenskej republiky, umožňuje posúdenie tejto kvalifikácie a jej transformovanie na plnohodnotnú odbornú kvalifikáciu v Slovenskej republike. Títo migranti teda nemusia absolvovať vzdelávanie alebo prax v Slovenskej republike, ale zohľadní sa ich vzdelanie a prax získané v zahraničí.

Uznávanie odbornej kvalifikácie zvyšuje možnosti uplatnenia migrantov na slovenskom trhu práce, ako aj v oblasti podnikania, čím zároveň uľahčuje ich integráciu do slovenskej spoločnosti. Uznatie odbornej kvalifikácie migrantov je teda zároveň kľúčom k lepšiemu finančnému ohodnoteniu a profesijnému rastu migrantov.

Mechanizmus uznávania odbornej kvalifikácie v Slovenskej republike sa vzťahuje len na regulované povolania. Povolania, ktoré nie sú v Slovenskej republike regulované, môžu migranti vykonávať bez formálneho uznania svojej odbornej kvalifikácie. V súčasnosti sa v Slovenskej republike pripravuje zákon o celoživotnom vzdelávaní, ktorý umožní migrantom alternatívne osvedčenie ich odbornej kvalifikácie na základe skúšky spôsobilosti, čo im tiež uľahčí uplatnenie na trhu práce. Alternatívne uznávanie sa však nebude vzťahovať na regulované povolania.

Od uznávania dokladov na účely výkonu regulovaného povolania na území Slovenskej republiky je napokon dôležité odlíšiť uznávanie na účely pokračovania vo vzdelávaní na území Slovenskej republiky (akademické uznávanie), na ktoré sa vzťahujú osobitné postupy.

Táto publikácia poskytuje v prehľadnej forme otázok a odpovedí základné informácie o uznávaní odborných kvalifikácií na účely výkonu regulovaných povolání, ako aj o alternatívnom a akademickom uznávaní odborných kvalifikácií. Zameriava sa primárne na uznávanie odborných kvalifikácií migrantov z tretích štátov. Súčasťou publikácie sú aj príklady uznávania odborných kvalifikácií migrantov z tretích štátov a kontakty na príslušné inštitúcie. V texte publikácie sú zahrnuté aj odkazy na internetové stránky poskytujúce bližšie informácie (napríklad zoznam regulovaných povolání v SR) a odkazy na príslušné formuláre žiadostí.

PREHL'AD OTÁZOK

VÝKON REGULOVANÝCH POVOLANÍ

Čo je odborná kvalifikácia?	8
Čo znamená uznanie odbornej kvalifikácie?	8
Na čo slúži uznanie odbornej kvalifikácie?	8
Čo je regulované povolanie?	8
Ktoré povolania sú v Slovenskej republike regulované?	8
Aké podmienky musím splniť, ak chcem vykonávať regulované povolanie? Aké sú možnosti uznania mojej kvalifikácie na účely splnenia týchto podmienok?	9
Zdravotnícke povolania (lekár, zubný lekár, sestra, pôrodná asistentka, farmaceut, fyzioterapeut, zubný technik, optometrista, očný optik, zdravotnícky laborant, farmaceutický laborant, masér a iné)	9
Veterinárny lekár	10
Architekt, krajinný architekt a stavebný inžinier	11
Advokát	11
Živnostenské podnikanie (tlmočník a prekladateľ, učiteľ cudzích jazykov, podlahár, pokrývač, tesár, hodinár, kaderník, zámočník, zlatník a klenotník, murár, zasielateľ, mäsiar, opravár pracovných strojov, kozmetik a iné)	12
Ak povolanie, ktoré chcem vykonávať, nie je v Slovenskej republike regulované, môžem ho vykonávať bez uznania odbornej kvalifikácie?	17
Je relevantné, či chcem vykonávať konkrétne povolanie v pracovnom pomere alebo ako podnikanie?	17
Ako mám postupovať, ak chcem vykonávať povolanie v pracovnom pomere?	17
Ako mám postupovať, ak chcem vykonávať povolanie samostatne ako podnikanie?	17
Je pre uznanie odbornej kvalifikácie relevantné, z ktorého štátu pochádzam?	18
Ktoré štáty sa považujú za členské štáty?	18
Ktoré štáty sa považujú za tretie štáty?	18
Aké sú rozdiely v uznávaní odborných kvalifikácií občanov členských štátov a tretích štátov?	18

Znamená to, že v prípade občanov tretích štátov nie je možné uznanie odbornej kvalifikácie na výkon spomenutých regulovaných povolání?	18
Ak som občanom tretieho štátu, môžem sa aj napriek tomu za určitých podmienok dovoliavať výhod vyplývajúcich z komunitárnej úpravy?	18

POSTUP

Kde je upravený postup uznávania odborných kvalifikácií na účely výkonu povolania?	20
Ktorý orgán rozhoduje o uznaní odbornej kvalifikácie?	20
Kde nájdem žiadosť o uznanie odbornej kvalifikácie?	20
Aké informácie musím uviesť v žiadosti?	20
Aké prílohy musím pripojiť k žiadosti?	20
Existujú osobitné požiadavky na overenie pravosti kópie dokladu o vzdelaní?	20
Existujú osobitné požiadavky na preklad dokladu o vzdelaní do slovenského jazyka?	20
Koľko stojí uznanie odbornej kvalifikácie?	21
Ako dlho trvá postup uznania odbornej kvalifikácie?	21
Akými kritériami sa riadi príslušný orgán pri rozhodovaní o uznaní odbornej kvalifikácie?	21
Ako môže príslušný orgán rozhodnúť o mojej žiadosti o uznanie odbornej kvalifikácie?	21
Môžem podať proti rozhodnutiu príslušného orgánu odvolanie?	21
Čo sú kompenzačné mechanizmy?	21
Kedy uloží príslušný orgán žiadateľovi kompenzačné mechanizmy?	21
Akú formu majú kompenzačné mechanizmy?	21
Môže sa od žiadateľa požadovať vykonanie oboch foriem kompenzačných mechanizmov?	22
Kto určuje, ktorá forma kompenzačného mechanizmu sa použije?	22
Čo je adaptačné obdobie?	22
Čo je skúška spôsobilosti?	22
Aký titul môžem používať po uznaní odbornej kvalifikácie?	22

ZNALOSŤ SLOVENSKEHO JAZYKA

Do akej miery musím ovládať slovenský jazyk, ak chcem vykonávať regulované povolanie?	23
Je overenie znalosti slovenského jazyka povinné?	23
Kto overuje znalosť slovenského jazyka?	23
Čo je predmetom skúšky zo slovenského jazyka?	23

ALTERNATÍVNE UZNÁVANIE

Môžem si dať uznať svoju odbornú kvalifikáciu aj v prípade, ak ju nemôžem preukázať žiadnym dokladom?	24
Akým spôsobom sa bude osvedčovať odborná kvalifikácia v rámci alternatívneho uznávania?	24
Aký je výsledok postupu alternatívneho uznávania?	24
Bude sa toto alternatívne uznávanie vzťahovať aj na regulované povolania?	24

AKADEMICKÉ UZNÁVANIE

Je uznanie vzdelania získaného v zahraničí potrebné aj v prípade, ak nechcem v Slovenskej republike vykonávať povolanie, ale študovať?	25
Ako mám postupovať, ak chcem v Slovenskej republike študovať a potrebujem si dať uznať vzdelanie zo základnej alebo strednej školy v zahraničí?	25
Ako mám postupovať, ak chcem v Slovenskej republike študovať a potrebujem si dať uznať vzdelanie z vysokej školy v zahraničí?	25
Má Slovenská republika podpísané dohody, ktoré uľahčujú uznávanie vzdelania na akademické účely?	25
Existuje osobitný režim uznávania vysokoškolského vzdelania tretieho stupňa (PhD.)?	25

PRÍPADOVÉ ŠTÚDIE

Architekt z Azerbajdžanu	26
Projektant z Azerbajdžanu	26
Učiteľ cudzích jazykov, prekladateľ a tlmočník z Argentíny	26
Advokát zo Srbska	26
Advokát z Turecka	27

Advokát z Botswany	27
Obchodník z Turkménska	27
Murár z Macedónska	27
Lekár z Tadžikistanu	27
Veterinár z Chorvátska	28

KONTAKTY

Všeobecné informácie	28
Povolanie lekár	28
Povolanie zubný lekár	28
Povolania sestra a pôrodná asistentka	28
Povolanie farmaceut	28
Povolanie veterinárny lekár	29
Povolania architekt a krajinný architekt	29
Povolanie stavebný inžinier	29
Povolanie advokát	29
Živnostenské podnikanie	29
Ďalšie relevantné inštitúcie	29
Ďalšie informácie	31

VÝKON REGULOVANÝCH POVOLANÍ

Čo je odborná kvalifikácia?

Odborná kvalifikácia je spôsobilosť na výkon regulovaného povolania potvrdená dokladom o odbornej kvalifikácii.

Čo znamená uznanie odbornej kvalifikácie?

Uznanie odbornej kvalifikácie znamená uznanie odbornej kvalifikácie získanej v zahraničí za rovnocennú s odbornou kvalifikáciou získanou na území Slovenskej republiky.

Na čo slúži uznanie odbornej kvalifikácie?

Uznanie odbornej kvalifikácie získanej v zahraničí sa vyžaduje na výkon povolání, ktoré sú v Slovenskej republike regulované.

Čo je regulované povolanie?

Regulované povolanie je povolanie, odborná činnosť alebo skupina odborných činností, ktoré možno vykonávať až po splnení podmienok stanovených slovenskými právnymi predpismi.

Ktoré povolania sú v Slovenskej republike regulované?

Zoznam regulovaných povolání v Slovenskej republike je k dispozícii na stránke Európskej komisie: http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/regpro

Medzi regulované povolania v Slovenskej republike patria napríklad tieto povolania:

- zubný lekár
- lekár
- farmaceut
- zdravotná sestra
- pôrodná asistentka
- fyzioterapeut
- zubný technik
- optometrista
- očný optik
- zdravotnícky laborant
- farmaceutický laborant
- psychológ
- masér
- veterinárny lekár

- architekt
- krajinný architekt
- stavebný inžinier
- advokát
- tlmočník a prekladateľ
- učiteľ cudzích jazykov
- podlahár
- pokrývač
- tesár
- hodinár
- kaderník
- zámočník
- zlatník a klenotník
- murár
- zasielateľ
- mäsiar
- opravár pracovných strojov
- kozmetik.

Aké podmienky musím splniť, ak chcem vykonávať regulované povolanie? Aké sú možnosti uznania mojej kvalifikácie na účely splnenia týchto podmienok?

Konkrétne podmienky na výkon regulovaného povolania sú v prípade jednotlivých povolanií odlišné. Nižšie je uvedený stručný opis podmienok na výkon vybraných regulovaných povolanií a možnosti uznania odbornej kvalifikácie migrantov z tretích štátov na účely splnenia týchto podmienok, spolu s odkazom na príslušný právny predpis, ktorý obsahuje podrobnú úpravu týkajúcu sa konkrétneho povolania.

Zdravotnícke povolania (lekár, zubný lekár, sestra, pôrodná asistentka, farmaceut, fyzioterapeut, zubný technik, optometrista, očný optik, zdravotnícky laborant, farmaceutický laborant, masér a iné)

Právny predpis: Zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti

Zdravotnícke povolanie sa vykonáva najmä v pracovnoprávnom vzťahu alebo v obdobnom pracovnom vzťahu na základe povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia alebo na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe.

Samostatnú zdravotnícku prax môžu vykonávať zdravotnícki pracovníci v povolanií lekár, zubný lekár, sestra, pôrodná asistentka, fyzioterapeut, liečebný pedagóg, logopéd, psychológ, špeciálny pedagóg a masér. Na výkon samostatnej zdravotníckej

praxe sa vyžaduje licencia. Samostatná zdravotnícka prax je poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ na základe povolenia, alebo na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení.

Podmienky na výkon zdravotníckeho povolania sú:

- a) spôsobilosť na právne úkony v celom rozsahu,
- b) zdravotná spôsobilosť,
- c) odborná spôsobilosť,
- d) bezúhonnosť,
- e) registrácia, ak zákon neustanovuje inak.

Podmienkou na výkon zdravotníckeho povolania je aj dôveryhodnosť, ak sa vyžaduje podľa zákona.

U cudzinca sa vyžaduje aj ovládanie slovenského jazyka a odbornej terminológie v slovenskom jazyku v rozsahu nevyhnutnom na výkon zdravotníckeho povolania.

Odbornú spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania môže migrant preukázať aj dokladom o uznaní dokladov. Doklady o vzdelaní alebo ich súbory vydané zahraničnými školami alebo inými oprávnenými orgánmi podľa právnych predpisov príslušného štátu Ministerstvo školstva SR podľa zákona o uznávaní. Doklady o špecializácii a certifikáty vydané zahraničnými školami alebo inými oprávnenými orgánmi podľa právnych predpisov príslušného štátu uznáva Ministerstvo zdravotníctva SR.

Veterinárny lekár

Právny predpis: Zákon č. 442/2004 Z.z. o súkromných veterinárnych lekároch

Súkromné veterinárne činnosti môže na území Slovenskej republiky trvalo vykonávať len súkromný veterinárny lekár, ktorý je registrovaný v Komore veterinárnych lekárov Slovenskej republiky (ďalej len „komora“). Žiadateľ musí byť najmä spôsobilý na právne úkony, odborne spôsobilý na vykonávanie súkromných veterinárnych činností, bezúhonný, a pokiaľ je občanom tretieho štátu, musí mať v Slovenskej republike povolenie na pobyt.

Migrant z tretieho štátu môže vykonávať len súkromné veterinárne činnosti (nie štátne veterinárne činnosti), ak má povolenie na pobyt podľa zákona o pobyte cudzincov, a ak získal vzdelanie:

- a) v Slovenskej republike,
- b) v inom členskom štáte alebo
- c) v tretej krajine, ak jeho doklad o vzdelaní bol uznaný komorou podľa zákona o uznávaní.

Architekt, krajinný architekt a stavebný inžinier

Právny predpis: Zákon č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch

Regulovanými povolaniami podľa tohto zákona sú povolania architekt, krajinný architekt a stavebný inžinier. Tento zákon však upravuje iba uznávanie odbornej kvalifikácie na účely výkonu povolania architekt. Na uznávanie dokladov o vzdelaní krajinných architektov, ktoré vydali vysoké školy neposkytujúce vzdelanie v architektúre, a na uznávanie dokladov o vzdelaní stavebných inžinierov sa vzťahuje zákon č. 293/2007 Z. z. o uznávaní odborných kvalifikácií.

Na výkon uvedených regulovaných povolaní sa vyžaduje zápis do príslušného zoznamu (zoznam autorizovaných architektov, zoznam autorizovaných krajinných architektov, zoznam autorizovaných stavebných inžinierov) alebo registra (register hostujúcich architektov, register hostujúcich krajinných architektov, register hostujúcich stavebných inžinierov).

Migrant z tretieho štátu však nemôže vykonávať regulované povolanie architekt, ani regulované povolania krajinný architekt a stavebný inžinier, pretože nespĺňa požiadavku štátnej príslušnosti členského štátu, ktorou je podmienený zápis do príslušných zoznamov a registrov.

Advokát

Právny predpis: Zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii

Na výkon povolania advokát sa vyžaduje zápis do zoznamu advokátov, ktorý vedie Slovenská advokátska komora (ďalej len „komora“). Zápis do zoznamu advokátov nie je podmienený kritériom štátnej príslušnosti, avšak žiadateľ musí okrem iného preukázať, že získal vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v študijnom odbore právo na právnickej fakulte vysokej školy v Slovenskej republike alebo má uznaný doklad o vysokoškolskom právnickom vzdelaní druhého stupňa vydaný zahraničnou vysokou školou. Ďalšou dôležitou podmienkou je, že žiadateľ musel získať najmenej trojročnú prax ako advokátsky koncipient. To znamená, že výkon povolania - advokát je v zásade podmienený predchádzajúcim výkonom iného regulovaného povolania - advokátsky koncipient - na výkon ktorého sa tiež vyžaduje, aby žiadateľ absolvoval vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v študijnom odbore právo na právnickej fakulte vysokej školy v Slovenskej republike alebo mal uznaný doklad o právnickom vzdelaní druhého stupňa vydaný zahraničnou vysokou školou. Ďalším kvalifikačným predpokladom je zloženie advokátskej skúšky. Absolvovanie praxe advokátskeho koncipienta a zloženie advokátskej skúšky sa nevyžaduje v prípade docentov a profesorov vysokých škôl odbore právo, ak spĺňajú ostatné zákonné podmienky.

Štátni príslušníci členských štátov môžu na základe transpozície komunitárnych smerníc do slovenského zákona o advokácii pôsobiť aj ako usadení advokáti alebo

hošujúci euroadvokáti. Migranti z tretích štátov však túto možnosť nemajú. Migrant z tretieho štátu však môže vykonávať advokátske povolanie v SR, ak má uznaný doklad o vysokoškolskom právnickom vzdelaní druhého stupňa vydaný zahraničnou vysokou školou a splnil podmienku trojročnej praxe advokátskeho koncipienta, alebo je profesorom alebo docentom vysokej školy v odbore právo a tento akademický titul mu bol uznaný.

Okrem toho, migrant z tretieho štátu, ktorý je členským štátom Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj, môže pôsobiť na území SR ako zahraničný advokát a migrant z tretieho štátu, ktorý je členským štátom Svetovej obchodnej organizácie, môže pôsobiť na území SR ako medzinárodný advokát, a to bez akéhokoľvek uznania odbornej kvalifikácie, pokiaľ spĺňa kvalifikačné predpoklady vo svojom štáte pôvodu a pokiaľ je splnená podmienka vzájomnosti. Rozsah oprávnení zahraničného advokáta a medzinárodného advokáta je však v porovnaní s advokátom značne obmedzený.

Živnostenské podnikanie (tlačiar, tlmochník a prekladateľ, učiteľ cudzích jazykov, podlahár, pokrývač, tesár, hodinár, kaderník, zámočník, zlatník a klenotník, murár, zasielateľ, mäsiar, opravár pracovných strojov, kozmetik a iné)

Právny predpis: Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon)

Mnoho regulovaných povolání je upravených živnostenským zákonom. Živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku a za podmienok ustanovených živnostenským zákonom. Živnostenský zákon obsahuje zoznam činností, ktoré nie sú živnosťou. Sú to napríklad činnosti pri výkone povolání advokátov, notárov, psychológov, veterinárnych lekárov, autorizovaných architektov, ako aj mnohé ďalšie činnosti.

Živnosť môže prevádzkovať fyzická osoba (živnostník) alebo právnická osoba, ak splní podmienky ustanovené týmto zákonom (ďalej len „podnikateľ“); povolenie na prevádzkovanie živnosti (ďalej len „koncesia“) sa vyžaduje len v prípadoch vymedzených týmto zákonom.

Fyzická osoba s bydliskom alebo právnická osoba so sídlom mimo územia Slovenskej republiky (ďalej len „zahraničná osoba“) môže na území Slovenskej republiky prevádzkovať živnosť za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu ako slovenská fyzická osoba alebo slovenská právnická osoba, ak nie je ustanovené inak. Slovenskou fyzickou osobou sa rozumie fyzická osoba s bydliskom na území Slovenskej republiky a slovenskou právnickou osobou právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky. Bydliskom na území Slovenskej republiky sa na účely tohto zákona rozumie trvalý pobyt na území Slovenskej republiky alebo trvalý pobyt na území Slovenskej republiky na základe udeleného povolenia podľa osobitného predpisu.

Práva ustanovené živnostenským zákonom sa zaručujú rovnako všetkým osobám v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahoch ustanovenou zákonom č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „antidiskriminačný zákon“). V súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania sa zakazuje diskriminácia aj z dôvodu manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, odborovej činnosti, národného alebo sociálneho pôvodu, zdravotného postihnutia, veku, majetku, rodu alebo iného postavenia. Osoba, ktorá sa domnieva, že jej práva alebo právom chránené záujmy boli dotknuté nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania, môže sa obrátiť na súd a domáhať sa právnej ochrany ustanovenej antidiskriminačným zákonom. Živnostenský úrad nesmie osobu postihovať alebo znevýhodňovať preto, že táto uplatňuje svoje práva vyplývajúce z tohto zákona.

Na prevádzkovanie živnosti sa vyžaduje splnenie všeobecných podmienok, ako aj osobitných podmienok, ak ich zákon pre konkrétnu živnosť ustanovuje.

Pokiaľ živnostenský zákon neustanovuje inak, všeobecné podmienky prevádzkovania živnosti fyzickými osobami je dosiahnutie veku 18 rokov, spôsobilosť na právne úkony a bezúhonnosť.

Osobitnými podmienkami prevádzkovania živnosti sú odborná alebo iná spôsobilosť podľa živnostenského zákona alebo osobitných predpisov, ak ju živnostenský zákon vyžaduje.

Na výkon činností uvedených v prílohe č. 4 živnostenského zákona (napr. vodoinštalatérvstvo, pánske, dámske a detské kaderníctvo) sa vyžaduje osobitná odborná spôsobilosť, ktorou sa rozumie súhrn teoretických vedomostí, praktických schopností a ovládanie technických alebo technologických postupov.

Živnosti sa delia na:

- a) ohlasovacie, ktoré pri splnení určených podmienok sa smú prevádzkovať na základe ohlásenia,
- b) koncesované, ktoré sa smú prevádzkovať na základe koncesie.

Oprávnenie prevádzkovať živnosť (ďalej len „živnostenské oprávnenie“) vzniká právnickým osobám už zapísaným do obchodného registra, právnickým osobám, ktoré sa do obchodného registra nezapisujú, a fyzickým osobám s bydliskom v členskom štáte Európskej únie alebo v členskom štáte Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj:

- a) pri ohlasovacích živnostiach dňom ohlásenia, alebo pokiaľ je v ohlásení uvedený neskorší deň začatia živnosti, týmto dňom; za deň ohlásenia sa považuje deň, ktorým má ohlásenie všetky náležitosti podľa živnostenského zákona,
- b) pri koncesovaných živnostiach dňom doručenia koncesnej listiny.

V prípade fyzických osôb s bydliskom v inom štáte, ako je členský štát EÚ alebo Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj, vzniká živnostenské oprávnenie až dňom zápisu do obchodného registra.

Ohlasovacie živnosti sa delia na:

- a) remeselné, ak je podmienkou prevádzkovania živnosti odborná spôsobilosť získaná vyučením v odbore,
- b) viazané, ak je podmienkou prevádzkovania živnosti odborná spôsobilosť získaná inak,
- c) voľné, ak nie je ako podmienka prevádzkovania živnosti odborná spôsobilosť ustanovená.

Remeselné živnosti sú živnosti uvedené v prílohe č. 1 živnostenského zákona. Remeselnou živnosťou je napríklad podlahárstvo, pokrývačstvo, stolárstvo, tesárstvo, hodinárstvo, kaderníctvo, zámočníctvo, zlatníctvo a klenotníctvo, murárstvo, mäsiarstvo, vykonávanie opráv pracovných strojov a poskytovanie kozmetických služieb.

Odborná spôsobilosť na prevádzkovanie remeselnej živnosti sa preukazuje výučným listom alebo iným dokladom o riadnom ukončení príslušného učebného odboru alebo príslušného študijného odboru. Tieto doklady sa môžu nahradiť za podmienok ustanovených živnostenským zákonom inými dokladmi o vzdelaní, vykonaní praxe alebo vykonaní kvalifikačnej skúšky. V prípade schválenia pripravovaného zákona o celoživotnom vzdelávaní budú môcť migranti túto odbornú spôsobilosť nahradiť aj skúškou v rámci systému alternatívneho vzdelávania (pozri ďalej v texte) aj v prípade, ak síce majú potrebnú spôsobilosť, ale nemôžu ju preukázať žiadnymi dokladmi.

Viazané živnosti sú živnosti uvedené v prílohe č. 2 živnostenského zákona. Viazanou živnosťou je napríklad vyučovanie v odbore cudzích jazykov a prekladateľské a tlmočnicke služby.

Odborná spôsobilosť pre viazané živnosti je upravená osobitnými predpismi uvedenými v prílohe č. 2 zákona alebo ustanovená touto prílohou. Napríklad pre živnosti vyučovanie v odbore cudzích jazykov a prekladateľské a tlmočnicke služby sa vyžaduje buď dokončené štúdium príslušných jazykov na vysokej škole, alebo vysvedčenie o zložení štátnej jazykovej skúšky, alebo preukázanie aspoň desaťročného pobytu v štáte s úradným jazykom, ktorým sa má vyučovať, prekladať alebo tlmočiť.

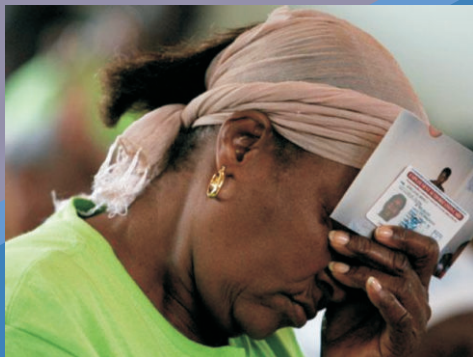
Voľné živnosti sú živnosti, ktoré nie sú uvedené v prílohách č. 1 až 3 zákona. Voľnou živnosťou je napríklad textilná výroba, keramická výroba, uskutočňovanie stavieb a ich zmien, kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod) alebo iným prevádzkovateľom živnosti (veľkoobchod), sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu, počítačové služby, administratívne služby, čistiace a upratovacie služby a reklamné a marketingové služby.

Na prevádzkovanie voľných živností musia byť splnené všeobecné podmienky. Preukazovanie odbornej ani inej spôsobilosti sa nevyžaduje. Voľné živnosti teda nie sú regulovaným povoláním v zmysle zákona o uznávaní.

Koncesované živnosti sú živnosti uvedené v prílohe č. 3 živnostenského zákona. Koncesovanou živnosťou je napríklad vývoj a výroba zbraní alebo streliva, zasielateľstvo a zmenárne.

Odborná spôsobilosť pre koncesované živnosti je upravená osobitnými predpismi uvedenými v prílohe č. 3 zákona alebo ustanovená touto prílohou. Napríklad na výkon koncesovanej živnosti zasielateľstvo sa vyžaduje stredoškolské vzdelanie v odbore a dva roky praxe v odbore alebo vysokoškolské vzdelanie v odbore a najmenej jednoročná prax v odbore.

Osobitnou podmienkou prevádzkovania koncesovanej živnosti je aj spoľahlivosť, ktorá sa posudzuje vo vzťahu k predmetu podnikania so zreteľom na ochranu života, zdravia, majetkových a iných práv osôb a verejných záujmov. Živnostenský úrad môže podnikateľovi uložiť podmienky prevádzkovania živnosti. Najmä je oprávnený vymedziť prevádzkovanie živnosti určitým územím z dôvodu verejného záujmu, prípadne udeliť koncesiu na dobu určitú.

Kto hodlá prevádzkovať ohlasovaciu živnosť, je povinný to ohlásiť živnostenskému úradu miestne príslušnému podľa sídla právnickej osoby alebo bydliska fyzickej osoby. Pre zahraničnú osobu je príslušným živnostenský úrad v sídle kraja podľa adresy miesta činnosti podniku zahraničnej osoby alebo adresy miesta činnosti organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby. Ak je na území Slovenskej republiky zriadených niekoľko organizačných zložiek podniku zahraničnej osoby, príslušnosť živnostenského úradu v sídle kraja sa riadi podľa voľby zahraničnej osoby. To isté platí pre podanie žiadosti o vydanie koncesie.

Náležitosti ohlásenia živnosti, iné údaje k ohláseniu a náležitosti žiadosti o koncesiu, s osobitnou úpravou týkajúcou sa zahraničných osôb, sú uvedené v príslušných ustanoveniach živnostenského zákona. Pre zahraničné osoby je okrem iného dôležité, že pre fyzické osoby, ktoré nie sú štátnymi občanmi Slovenskej republiky, sa za výpis z registra trestov považuje výpis z registra trestov vydaný príslušným orgánom krajiny, ktorej je fyzická osoba štátnym príslušníkom alebo krajiny, v ktorej sa fyzická osoba preukázateľne zdržovala v posledných piatich rokoch nepretržite najmenej šesť mesiacov. Ak sa taký doklad v uvedených krajinách nevydáva,

nahrádza výpis z registra trestov rovnocenná listina vydaná príslušným súdnym orgánom alebo administratívnym orgánom alebo čestné vyhlásenie osvedčené príslušným orgánom krajiny. Výpis z registra trestov nesmie byť pri jeho predložení starší ako tri mesiace a musí byť predložený spolu s úradne overeným prekladom do štátneho jazyka. Ak z výpisu z registra trestov nemožno zistiť charakter odsúdenia za trestný čin, jeho prílohou musí byť aj právoplatný rozsudok s úradne overeným prekladom do štátneho jazyka.

Živnostenský zákon obsahuje osobitné ustanovenia pre osoby spoločenstva, ktorými sa rozumie fyzické osoby, ktoré sú štátnymi príslušníkmi členského štátu (členského štátu EÚ alebo štátu, ktorý je zmluvnou stranou dohody o Európskom hospodárskom priestore a Švajčiarskej konfederácie) a právnické osoby založené podľa práva členského štátu, ktoré majú sídlo, ústredie alebo hlavné miesto podnikateľskej činnosti na území členského štátu. Ide najmä o osobitnú právnu úpravu preukazovania odbornej spôsobilosti osôb spoločenstva. Tieto ustanovenia sa však nevzťahujú na migrantov z tretích štátov.

Ak chce migrant z tretieho štátu prevádzkovať živnosť na území SR, je rozhodujúce, či má na území SR trvalý pobyt. Ak áno, bude sa považovať za slovenskú fyzickú osobu. Ak ide o migranta z tretieho štátu, ktorý na území SR nemá trvalý pobyt, bude sa považovať za zahraničnú osobu. Pokiaľ migrant nemá bydlisko na území členského štátu EÚ alebo členského štátu Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj, môže na území SR prevádzkovať živnosť iba po zápise do obchodného registra.

Pokiaľ chce migrant z tretieho štátu prevádzkovať na území SR voľnú živnosť, uznanie jeho odbornej kvalifikácie nie je potrebné, pretože preukázanie takejto kvalifikácie sa nevyžaduje. Uznanie odbornej kvalifikácie migranta z tretieho štátu je však potrebné, ak chce prevádzkovať remeselnú, viazanú alebo koncesovanú živnosť, na účely splnenia osobitných podmienok stanovených pre konkrétnu živnosť.

V prípade remeselných živností sa vyžaduje preukázanie odbornej spôsobilosti výučným listom alebo iným dokladom o vzdelaní, prípadne dokladom o praxi v danom alebo príbuznom odbore. Na uznávanie dokladov o vzdelaní sa vzťahuje

zákon o uznávaní. Pokiaľ ide o uznávanie dokladov o praxi, osobitné ustanovenia živnostenského zákona o uznávaní odbornej praxe a odbornej kvalifikácie sa nevzťahujú na štátnych príslušníkov tretích štátov, a preto splnenie požiadavky odbornej praxe migrantov z tretích štátov posudzujú živnostenské úrady individuálne bez akejkoľvek garancie jej uznania. To isté platí aj pre posudzovanie odbornej praxe na účely prevádzkovania viazaných a koncesovaných živností. Podmienkou prevádzkovania viazaných a koncesovaných živností je však najčastejšie určité vzdelanie, kvalifikácia alebo oprávnenie podľa osobitného predpisu (napr. preukaz odbornej spôsobilosti podľa stavebného zákona, osvedčenie na výkon činnosti stavbyvedúceho podľa zákona o autorizovaných architektoch). Aj v týchto prípadoch sa na uznávanie dokladov o vzdelaní vzťahuje zákon o uznávaní a splnenie požiadavky odbornej praxe posudzujú živnostenské úrady individuálne.

Ak povolanie, ktoré chcem vykonávať, nie je v Slovenskej republike regulované, môžem ho vykonávať bez uznania odbornej kvalifikácie?

Áno, povolania, ktoré nie sú regulované, môžete vykonávať bez uznania odbornej kvalifikácie.

Je relevantné, či chcem vykonávať konkrétne povolanie v pracovnom pomere alebo ako podnikanie?

Áno, pretože to isté povolanie môže byť považované za regulované alebo neregulované podľa toho, či sa vykonáva v pracovnom pomere alebo samostatne ako podnikanie. Napríklad povolania murár, tesár, kaderník alebo prekladateľ je možné vykonávať v pracovnom pomere bez uznania odbornej kvalifikácie (neregulované povolania), ale na ich samostatný výkon ako podnikanie sa vyžaduje uznanie odbornej kvalifikácie (regulované povolania). Niektoré regulované povolania (napríklad advokát) však nemožno vykonávať v pracovnom pomere, ale len ako podnikanie (slobodné povolanie), a preto si vždy vyžadujú uznanie odbornej kvalifikácie.

Ako mám postupovať, ak chcem vykonávať povolanie v pracovnom pomere?

Ak je dané povolanie regulovaným povolaním, musí byť vaša odborná kvalifikácia najprv uznaná príslušným orgánom. Ak dané povolanie nie je regulované, formálne uznanie odbornej kvalifikácie sa nevyžaduje a zamestnávateľ individuálne posúdi vašu odbornú kvalifikáciu a rozhodne sa, či vás zamestná.

Ako mám postupovať, ak chcem vykonávať povolanie samostatne ako podnikanie?

Ak je dané povolanie regulovaným povolaním, musí byť vaša odborná kvalifikácia najprv uznaná príslušným orgánom. Ak dané povolanie nie je regulované, formálne uznanie odbornej kvalifikácie sa nevyžaduje, a ak spĺňate podmienky nekvalifikačného charakteru (vek, bezúhonnosť apod.), môžete začať podnikáť.

Je pre uznanie odbornej kvalifikácie relevantné, z ktorého štátu pochádzam?

Áno, na účely uznania odbornej kvalifikácie je relevantné, či ste občanom členského štátu alebo tretieho štátu.

Ktoré štáty sa považujú za členské štáty?

Za členské štáty sa považujú členské štáty Európskej únie, Island, Lichtenštajnsko, Nórsko a Švajčiarsko.

Ktoré štáty sa považujú za tretie štáty?

Za tretie štáty sa považujú všetky štáty, ktoré nie sú členskými štátmi.

Aké sú rozdiely v uznávaní odborných kvalifikácií občanov členských štátov a tretích štátov?

Na občanov členských štátov sa vzťahuje priaznivejší režim uznávania odborných kvalifikácií, ktorý predstavuje smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2005/36/ES o uznávaní odborných kvalifikácií, ktorá je transponovaná do slovenskej legislatívy. Podľa tejto osobitnej úpravy majú občania členských štátov nárok na automatické uznanie ich kvalifikácie v niektorých povolaniach (lekár, zubný lekár, veterinárny lekár, sestra, pôrodná asistentka, farmaceut, architekt) alebo zjednodušený postup uznávania (advokát), ako aj na uznanie ich odbornej praxe na účely výkonu remeselných, výrobných a obchodných činností.

Znamená to, že v prípade občanov tretích štátov nie je možné uznanie odbornej kvalifikácie na výkon spomenutých regulovaných povolanií?

Nie, uznanie odbornej kvalifikácie občanov tretích štátov je v zásade možné aj v týchto prípadoch, avšak nie je automatické. Príslušný orgán teda posúdi odbornú kvalifikáciu občana tretieho štátu individuálne a rozhodne, či jeho odbornú kvalifikáciu možno v Slovenskej republike uznať. V prípade niektorých povolanií (napr. architekt) sa však vyžaduje, aby bol žiadateľ občanom členského štátu. Takéto povolania teda migranti z tretích štátov nemôžu vykonávať.

Ak som občanom tretieho štátu, môžem sa aj napriek tomu za určitých podmienok dovoľávať výhod vyplývajúcich z komunitárnej úpravy?

Áno, s občanmi členských štátov sú zrovnoprávnení podľa komunitárnych smerníc títo občania tretích štátov:

a) rodinní príslušníci občanov Únie, ktorí majú právo pobytu alebo právo trvalého pobytu v členskom štáte podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2004/38/ES o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov,

- b) osoby s dlhodobým pobytom na území členského štátu podľa smernice Rady č. 2003/109/ES o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom,
- c) držiteľia povolenia na pobyt vydaného na účely vedeckého výskumu podľa smernice Rady č. 2005/71/ES o osobitnom postupe prijímania štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vedeckého výskumu,
- d) utečenci alebo osoby, ktorým bola poskytnutá doplnková ochrana podľa smernice Rady č. 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov, alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany,
- e) študenti v zmysle smernice Rady č. 2004/114/ES z 13. decembra 2004 o podmienkach prijatia štátnych príslušníkov tretích krajín na účely štúdia, výmen žiakov, neplateného odborného vzdelávania alebo dobrovoľnej služby,
- f) rodinní príslušníci štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý sa zdržiava v členskom štáte a ktorý žiada alebo rodinní príslušníci ktorého žiadajú o zlúčenie rodiny, aby s ním boli spojení, v zmysle smernice Rady č. 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny.

POSTUP

Kde je upravený postup uznávania odborných kvalifikácií na účely výkonu povolania?

Všeobecnú úpravu postupu uznávania odborných kvalifikácií obsahuje zákon č. 293/2007 Z. z. o uznávaní odborných kvalifikácií (ďalej len „zákon o uznávaní“). Uznávanie odborných kvalifikácií na výkon niektorých povolaní (napr. architekt, veterinárny lekár, advokát) je však upravené v osobitných zákonoch.

Ktorý orgán rozhoduje o uznaní odbornej kvalifikácie?

O uznaní odbornej kvalifikácie rozhoduje v prípade väčšiny povolaní Ministerstvo školstva Slovenskej republiky. V prípade niektorých povolaní však rozhoduje iný orgán, napr. Komora veterinárnych lekárov Slovenskej republiky.

Kde nájdem žiadosť o uznanie odbornej kvalifikácie?

Žiadosť o uznanie odbornej kvalifikácie na účely výkonu regulovaného povolania je k dispozícii na stránke Ministerstva školstva Slovenskej republiky:

http://www.minedu.sk/data/USERDATA/UDOV/UUVZ/Regulovane_Povolanie_ziadost.rtf

Aké informácie musím uviesť v žiadosti?

Okrem svojich osobných údajov (meno, priezvisko, titul, dátum narodenia, adresa atď.) musíte uviesť aj údaje o doklade o vzdelaní, o uznanie ktorého žiadate, a o vašom predchádzajúcom ukončenom vzdelaní (druh, trvanie, miesto). Tiež je potrebné uviesť, ktoré regulované povolanie chcete vykonávať.

Aké prílohy musím pripojiť k žiadosti?

K žiadosti sa musí pripojiť:

- doklad o vzdelaní, o uznanie ktorého sa žiada, ktorý musí byť úradne osvedčený a preložený do slovenského jazyka,
- kópia občianskeho preukazu (pasu) žiadateľa,
- iné doklady, ak sú potrebné na posúdenie (napríklad potvrdenie o praxi),
- kolok v príslušnej hodnote.

Existujú osobitné požiadavky na overenie pravosti kópie dokladu o vzdelaní?

Áno, kópia dokladu o vzdelaní musí byť osvedčená notárom v Slovenskej republike.

Existujú osobitné požiadavky na preklad dokladu o vzdelaní do slovenského jazyka?

Áno, doklad o vzdelaní musí byť preložený do slovenského jazyka súdnym prekladateľom v Slovenskej republike

Koľko stojí uznanie odbornej kvalifikácie?

Základný poplatok za uznanie odbornej kvalifikácie je 99,50 eur. Ak bol doklad o vzdelaní už uznaný v inom členskom štáte, poplatok je 33 eur.

Ako dlho trvá postup uznania odbornej kvalifikácie?

Tento postup trvá dva mesiace.

Akými kritériami sa riadi príslušný orgán pri rozhodovaní o uznaní odbornej kvalifikácie?

Pri rozhodovaní o uznaní odbornej kvalifikácie sa príslušný orgán riadi verejným záujmom a záujmami fyzických osôb a právnických osôb, ktoré by mohli byť porušené výkonom regulovaného povolania osobami s nedostatočnou odbornou kvalifikáciou a ktoré sú chránené osobitnými predpismi upravujúcimi podmienky výkonu regulovaného povolania. Týmto chránenými záujmami sú najmä ochrana bezpečnosti štátu, verejného poriadku a verejného zdravia.

Ako môže príslušný orgán rozhodnúť o mojej žiadosti o uznanie odbornej kvalifikácie?

Príslušný orgán rozhodne o uznaní dokladu o vzdelaní alebo žiadosť zamietne. V rozhodnutí o zamietnutí žiadosti príslušný orgán tiež uvedie možné kompenzačné mechanizmy pre žiadateľa.

Môžem podať proti rozhodnutiu príslušného orgánu odvolanie?

Áno, proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie do 15 dní od jeho oznámenia.

Čo sú kompenzačné mechanizmy?

Kompenzačné mechanizmy sú náhradné opatrenia, ktoré umožňujú doplniť alebo vyrovnať rozdiely medzi zahraničnou odbornou kvalifikáciou a požiadavkami na výkon regulovaného povolania v Slovenskej republike.

Kedy uloží príslušný orgán žiadateľovi kompenzačné mechanizmy?

Príslušný orgán uloží žiadateľovi kompenzačné mechanizmy, ak sú podstatné rozdiely v trvaní alebo v obsahu odbornej prípravy alebo žiadateľ absolvoval aspoň o jeden rok kratšie štúdium, než je požadované v Slovenskej republike, a ak nepreukázal znalosti získané odbornou praxou dopĺňujúce alebo vyrovnávajúce tieto podstatné rozdiely.

Akú formu majú kompenzačné mechanizmy?

Kompenzačné mechanizmy majú formu adaptačného obdobia v dĺžke najviac tri roky alebo skúšky spôsobilosti.

Môže sa od žiadateľa požadovať vykonanie oboch foriem kompenzačných mechanizmov?

Nie, od žiadateľa sa nemôže požadovať vykonanie oboch foriem kompenzačných mechanizmov.

Kto určuje, ktorá forma kompenzačného mechanizmu sa použije?

Formu kompenzačného mechanizmu si vyberá žiadateľ. Výnimkou sú len povolania, ktoré si vyžadujú podrobnú znalosť slovenského práva (napr. advokát).

Čo je adaptačné obdobie?

Adaptačné obdobie je výkon regulovaného povolania v Slovenskej republike v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu pod dohľadom fyzickej osoby, ktorá má odbornú kvalifikáciu v odbore. Splnenie požiadaviek adaptačného obdobia vyhodnotia príslušné orgány v spolupráci s profesijnými organizáciami a komorami. Súčasťou adaptačného obdobia môže byť aj ďalšie odborné vzdelávanie. Požadovanú dĺžku adaptačného obdobia vrátane dĺžky ďalšieho vzdelávania, ktoré je jeho súčasťou, uvedie príslušný orgán v rozhodnutí o zamietnutí žiadosti o uznanie odbornej kvalifikácie.

Čo je skúška spôsobilosti?

Skúška spôsobilosti je skúška zameraná na posúdenie odborných vedomostí a schopností žiadateľa vo vzťahu k príslušnému regulovanému povolaniu. Skúška spôsobilosti sa vykonáva pred komisiou, ktorej členov menuje príslušný orgán. Odborné oblasti, ktoré budú zahrnuté do skúšky spôsobilosti, uvedie príslušný orgán v rozhodnutí o zamietnutí žiadosti o uznanie odbornej kvalifikácie.

Aký titul môžem používať po uznaní odbornej kvalifikácie?

Po uznaní odbornej kvalifikácie môžete používať profesijný titul alebo označenie povolania, ktoré zodpovedá tomuto povolaniu v Slovenskej republike, a svoj akademický titul a jeho skratku, a to v jazyku vášho štátu.

ZNALOSŤ SLOVENSKEHO JAZYKA

Do akej miery musím ovládať slovenský jazyk, ak chcem vykonávať regulované povolanie?

Musíte ovládať slovenský jazyk v rozsahu potrebnom na výkon predmetného regulovaného povolania.

Je overenie znalosti slovenského jazyka povinné?

Nie, ovládanie slovenského jazyka sa overuje iba v odôvodnených prípadoch.

Kto overuje znalosť slovenského jazyka?

Znalosť slovenského jazyka overuje trojčlenná komisia, ktorú vymenúva príslušný orgán. Predseda komisie je absolventom študijného odboru alebo študijného programu so zameraním na slovenský jazyk na vysokej škole. Ďalší dvaja členovia komisie sú odborníci z predmetného regulovaného povolania.

Čo je predmetom skúšky zo slovenského jazyka??

- a) rozhovor, v ktorom sa kladú žiadateľovi otázky týkajúce sa jeho osoby a jemu blízkych osôb, otázky všeobecného charakteru a otázky týkajúce sa výkonu jeho regulovaného povolania,
- b) hlasné prečítanie náhodne vybraného článku z tlače alebo z odborného časopisu v štátnom jazyku obsahujúceho aspoň 1 000 slov, ktorý sa žiadateľovi odovzdá bezprostredne predtým, než ho prečíta,
- c) rozhovor o obsahu prečítaného článku,
- d) test, ktorý obsahuje 25 až 50 otázok týkajúcich sa základnej slovnej zásoby štátneho jazyka a slovnej zásoby štátneho jazyka potrebnej na výkon daného regulovaného povolania; žiadateľ musí vyznačiť správne odpovede v limite 80 až 120 minút.

ALTERNATÍVNE UZNÁVANIE

Môžem si dať uznať svoju odbornú kvalifikáciu aj v prípade, ak ju nemôžem preukázať žiadnym dokladom?

V súčasnosti sa v Slovenskej republike pripravuje zákon o celoživotnom vzdelávaní, ktorý umožní uznávanie odborných kvalifikácií aj v prípade, ak žiadateľ nemôže preukázať svoju odbornú kvalifikáciu žiadnym dokladom. Tento zákon by mal nadobudnúť účinnosť v roku 2010, pričom systém alternatívneho uznávania by sa mal začať uplatňovať od roku 2011.

Akým spôsobom sa bude osvedčovať odborná kvalifikácia v rámci alternatívneho uznávania?

Odborná kvalifikácia žiadateľa sa preverí formou skúšky spôsobilosti. Osobitosťou alternatívneho uznávania je, že sa neuznáva len úplná odborná kvalifikácia, ale môže sa uznať aj čiastočná odborná kvalifikácia (napríklad z úplnej kvalifikácie pekára sa osvedčí čiastočná kvalifikácia výroba perníka).

Aký je výsledok postupu alternatívneho uznávania?

Ak žiadateľ úspešne absolvuje skúšku na overenie spôsobilosti pre danú odbornú kvalifikáciu, jeho odborná kvalifikácia sa formálne osvedčí dokladom, ktorý mu uľahčí uplatnenie na trhu práce.

Bude sa toto alternatívne uznávanie vzťahovať aj na regulované povolania?

Nie, systém uznávania odborných kvalifikácií na účely výkonu regulovaných povolání nebude systémom alternatívneho uznávania dotknutý.

AKADEMICKÉ UZNÁVANIE

Je uznanie vzdelania získaného v zahraničí potrebné aj v prípade, ak nechcem v Slovenskej republike vykonávať povolanie, ale študovať?

Áno, v tomto prípade je potrebné uznanie získaného vzdelania na akademické účely.

Ako mám postupovať, ak chcem v Slovenskej republike študovať a potrebujem si dať uznať vzdelanie zo základnej alebo strednej školy v zahraničí?

O uznaní vzdelania zo základnej alebo strednej školy v zahraničí rozhoduje príslušný krajský školský úrad.

Ako mám postupovať, ak chcem v Slovenskej republike študovať a potrebujem si dať uznať vzdelanie z vysokej školy v zahraničí?

O uznaní vysokoškolského vzdelania získaného v zahraničí rozhoduje

- a) vysoká škola, ktorá uskutočňuje vzdelávanie v rovnakých alebo príbuzných študijných odboroch, ako je získané vzdelanie,
- b) ak v Slovenskej republike takáto vysoká škola nie je, rozhodne Ministerstvo školstva SR.

Má Slovenská republika podpísané dohody, ktoré ul'ahčujú uznávanie vzdelania na akademické účely?

Áno, Slovenská republika má podpísané dohody s Českou republikou, Chorvátskou republikou, Maďarskou republikou, Nemeckou spolkovou republikou, Poľskou republikou a Rumunskou republikou, ktoré zaručujú automatické uznávanie vzdelania na akademické účely.

Existuje osobitný režim uznávania vysokoškolského vzdelania tretieho stupňa (PhD.)?

Áno, doklad o vysokoškolskom vzdelaní tretieho stupňa vydaný v členskom štáte Európskej únie, Európskeho hospodárskeho priestoru alebo vo Švajčiarsku uzná Ministerstvo školstva SR automaticky.

Formulár žiadosti je k dispozícii na stránke Ministerstva školstva SR:

http://www.minedu.sk/data/USERDATA/UDO/V/UUVZ/PhD_VS_treti_stupen_ziadost.rf

PRÍPADOVÉ ŠTÚDIE

Tieto prípadové štúdiá sú zamerané na migrantov z tretích štátov, ktorí chcú vykonávať určité povolanie v Slovenskej republike.

Architekt z Azerbajdžanu

Migrant z Azerbajdžanu, ktorý absolvoval vysokoškolské vzdelanie v odbore architektúra vo svojej krajine pôvodu, chce vykonávať na území SR povolenie architekt. O zápise do zoznamu architektov rozhoduje Slovenská komora architektov. Vzhľadom na to, že žiadateľ nie je občanom členského štátu, však podľa zákona o autorizovaných architektoch nemôže toto povolanie vykonávať.

Projektant z Azerbajdžanu

Migrant z Azerbajdžanu, ktorý absolvoval vysokoškolské vzdelanie v odbore architektúra vo svojej krajine pôvodu, chce vykonávať na území SR viazanú živnosť vypracovanie dokumentácie a projektu jednoduchých stavieb, drobných stavieb a zmien týchto stavieb. Osobitnou podmienkou prevádzkovania tejto živnosti je vysokoškolské alebo úplné stredoškolské odborné vzdelanie príslušného technického smeru. O uznaní jeho dokladu o vzdelaní rozhodne Ministerstvo školstva SR podľa zákona o uznávaní.

Učiteľ cudzích jazykov, prekladateľ a tlmočník z Argentíny

Migrant z Argentíny si chce na území SR otvoriť jazykovú školu na výučbu španielčiny a zároveň poskytovať prekladateľské a tlmočnicke služby v španielčine, t. j. chce prevádzkovať viazanú živnosť vyučovanie v odbore cudzích jazykov, prekladateľské a tlmočnicke služby. Osobitnou podmienkou prevádzkovania tejto živnosti je dokončené štúdium príslušných jazykov na vysokej škole alebo vysvedčenie o zložení štátnej jazykovej skúšky, alebo preukázanie aspoň desaťročného pobytu v štáte s úradným jazykom, ktorý sa má vyučovať, prekladať alebo tlmočiť. Keďže migrant môže preukázať minimálne desaťročný pobyt v Argentíne, spĺňa kvalifikačné podmienky na prevádzkovanie tejto živnosti.

Advokát zo Srbska

Vysokoškolský profesor v odbore právo zo Srbska chce na území SR vykonávať povolanie advokát. O uznaní jeho dokladov o vzdelaní rozhodne Ministerstvo školstva SR podľa zákona o uznávaní. Slovenská advokátska komora ho zapíše do zoznamu advokátov, ak jeho doklad o vysokoškolskom právnickom vzdelaní druhého stupňa vydaný zahraničnou vysokou školou a doklad o udelení akademického titulu profesor budú uznané Ministerstvom školstva SR, a ak spĺňa ďalšie podmienky nekvalifikačného charakteru.

Advokát z Turecka

Advokát z Turecka chce na území SR vykonávať povolanie advokát. Jeho doklad o vysokoškolskom vzdelaní nebol uznaný Ministerstvom školstva SR za rovnocenný. Ak by však aj jeho doklad o vzdelaní bol uznaný, nespĺňa požiadavku trojročnej praxe advokátskeho koncipienta. Vzhľadom na to, že Turecko je členským štátom Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj a Svetovej obchodnej organizácie, tento advokát síce nemôže vykonávať povolanie advokát, ale môže vykonávať povolanie zahraničný advokát alebo povolanie medzinárodný advokát, ak je zabezpečená vzájomnosť a žiadateľ splní ďalšie požiadavky nekvalifikačného charakteru.

Advokát z Botswany

Advokát z Botswany chce na území SR vykonávať povolanie advokát. Jeho doklad o vysokoškolskom vzdelaní nebol uznaný Ministerstvom školstva SR za rovnocenný. Ak by však aj jeho doklad o vzdelaní bol uznaný, nespĺňa požiadavku trojročnej praxe advokátskeho koncipienta. Vzhľadom na to, že Botswana je členským štátom Svetovej obchodnej organizácie, tento advokát síce nemôže vykonávať povolanie advokát, ale môže vykonávať povolanie medzinárodný advokát, ak je zabezpečená vzájomnosť a žiadateľ splní ďalšie požiadavky nekvalifikačného charakteru.

Obchodník z Turkménska

Migrant z Turkménska si chce na území SR otvoriť obchod s nábytkom. Vzhľadom na to, že predmetom jeho činnosti je voľná živnosť kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod) alebo iným prevádzkovateľom živnosti (veľkoobchod), nemusí spĺňať žiadne osobitné kvalifikačné predpoklady a môže prevádzkovať túto živnosť, pokiaľ splní ďalšie požiadavky nekvalifikačného charakteru.

Murár z Macedónska

Migrant z Macedónska, ktorý pracoval vo svojej domovskej krajine doteraz dvanásť rokov ako murár, chce na území SR prevádzkovať remeselnú živnosť murárstvo. Podmienku odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie tejto remeselnej živnosti splní, ak predloží doklad o vykonaní najmenej desaťročnej praxe v odbore, od ktorej ukončenia neuplynuli viac ako tri roky. O uznaní jeho odbornej praxe rozhodne živnostenský úrad.

Lekár z Tadžikistanu

Lekár z Tadžikistanu so špecializáciou v odbore interné lekárstvo chce pôsobiť na území SR ako lekár v tomto odbore. O uznaní jeho diplomu o vysokoškolskom vzdelaní rozhodne Ministerstvo školstva SR podľa zákona o uznávaní. O uznaní jeho dokladu o špecializácii rozhodne Ministerstvo zdravotníctva SR podľa zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti.

Veterinár z Chorvátska

Veterinárny lekár z Chorvátska chce na území SR vykonávať povolanie súkromný veterinárny lekár. O uznaní jeho vysokoškolského diplomu rozhodne Komora veterinárnych lekárov Slovenskej republiky podľa zákona o uznávaní. Ak mu tento diplom bude uznaný, žiadateľ môže vykonávať povolanie súkromný veterinárny lekár, pokiaľ splní ďalšie požiadavky nekvalifikačného charakteru.

KONTAKTY

Všeobecné informácie

Ministerstvo školstva SR
Stredisko na uznávanie dokladov o vzdelaní
Stromová 1
813 30 Bratislava
Slovenská republika
www.minedu.sk

Povolanie lekár

Slovenská lekárska komora
Račianska 42/A
831 02 Bratislava
www.lekom.sk

Povolanie zubný lekár

Slovenská komora zubných lekárov
Fibichova 14
821 05 Bratislava
www.skzl.sk

Povolania sestra a pôrodná asistentka

Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek
Amurská 71
821 06 Bratislava
www.sksapa.sk

Povolanie farmaceut

Slovenská lekárnická komora
Vajnorská 134/B
831 04 Bratislava
www.slek.sk

Povolanie veterinárny lekár

Komora veterinárnych lekárov SR
Botanická 17
841 04 Bratislava
www.kvlsr.sk

Povolania architekt a krajinný architekt

Slovenská komora architektov
Panská 15
811 01 Bratislava
www.komarch.sk

Povolanie stavebný inžinier

Slovenská komora stavebných inžinierov
Mýtna 29
810 05 Bratislava
www.sksi.sk

Povolanie advokát

Slovenská advokátska komora
Kolárska 4
813 42 Bratislava
www.sak.sk

Živnostenské podnikanie

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Príbinova 2
812 72 Bratislava
www.minv.sk

Ďalšie relevantné inštitúcie

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Migračný úrad
Pivonková 6
812 72 Bratislava
www.minv.sk

Republiková únia zamestnávateľov
Jašíkova 2
821 03 Bratislava
www.ruzsr.sk

Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení
Čulenova 5
811 09 Bratislava
www.azzz.sk

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR
Vazovova 7/A
816 16 Bratislava
www.upsvar.sk

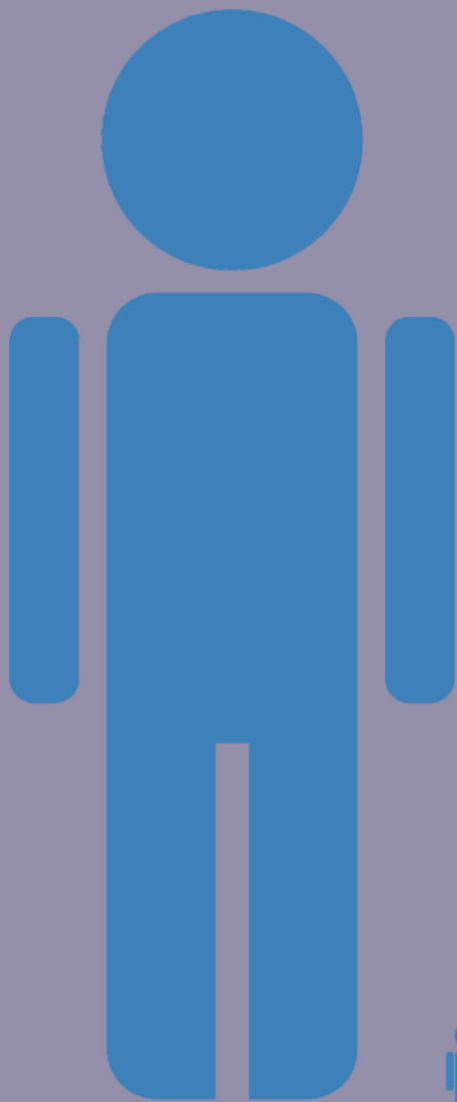
Slovenská humanitná rada
Páričkova 18
821 08 Bratislava 2
www.shr.sk

Liga za ľudské práva
Hurbanovo nám. 5
811 03 Bratislava
www.hrl.sk

Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov v SR
Štúrova 6
811 02 Bratislava
www.unhcr-budapest.org/slovakia

Ďalšie informácie:

ec.europa.eu	Európska komisia
www.minedu.sk	Ministerstvo školstva SR
www.minv.sk	Ministerstvo vnútra SR
employment.gov.sk	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
www.migration.sk	Pracovná banka pre migrantov
mic.iom.sk	Migračné informačné centrum
www.lekom.sk	Slovenská lekárska komora
www.skzl.sk	Slovenská komora zubných lekárov
www.kvlsr.sk	Komora veterinárnych lekárov
www.sksapa.sk	Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek
www.slek.sk	Slovenská lekárnická komora
www.komarch.sk	Slovenská komora architektov
www.sksi.sk	Slovenská komora stavebných inžinierov
www.sak.sk	Slovenská advokátska komora
migracia.euroiuris.sk	EUROIURIS - Európske právne centrum

ISBN 978-80-89406-05-1